

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita B. Francisci Xaverii

Torsellini, Orazio

Coloniae Agrippinae, 1610

XIV. Ægris ministrans, Mozambicum appellit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42323

salutis spem excitare torpentes. Ita promiscuè ægris enixè hilariterque inferuendo, omnium etiam sanorum in se oculos animosque conuertit.

CAPVT XIV.

Ægris ministrans. Mozambicum appellit.

MIRABANTVR vtique in eo vniuersi eximiam vitæ sanctimoniã, assiduum statim horis studium orationis, contemplationisque rerum diuinarum; paternam promiscuè in omnes indulgentiam caritatemque. Quibus ille rebus effecerat, vt cum cæteris omnibus, tum præcipuè Sosæ Prætori, carus simul ac venerandus esset. Franciscum quippe Sosæ ab Rege ipso sub protectionem impensius commendatum, quotidie magis efficacissimum commendationis genus, virtus ipsa, commendabat. Proinde Prætor, & Regis imperio, & voluntate sua, prolixè illi benigneque omnia deferebat. Xauerius tamen victitabat semper precariò: resque sibi necessarias à vectoribus corrogans, alienam benignitatem excitabat studio paupertatis suæ. Quod ille institutum adeò constanter retinuit, vt neque viri honesti ac nobiles ex Prætoris cohorte & comitatu, neque Prætor ipse

*In nauis
precariò
victitat.
Tenacitas
paupertatis.*

D s potue

potuerit eum ab amore summæ paupertatis abducere. Cæterum hoc maiorem Xaverius apud Deum simul hominesq; gratiam & gloriam tulit, quod fraudans se ipse victu suo, perinde res corrogatas à vectoribus, vt à Prætorè assignatas, benignissimè dispertiret ægris. Tenax utique disciplinæ suæ, parco parabiliq; defungebatur cibo, ad naturæ desideria sedanda veriùs quàm explenda. Nec verò interim noua ægrorum subleuandorum cura intermittebat vetus institutum tradèdi Catechismi. Quotidie seruos, nautas, milites, reliquosq; vectores, salubrium rerum ignaros, simul religionis nostræ mysterijs præceptisque imbuebat, simul ad Christianæ vitæ rationem aptis sermonibus accendebat. Crederes illum non frangi laboribus, sed robarari. Id adeò non aliàs magis, quàm in illo ipso Indico cursu, intellectum est. Namque ad summum eius laborem ille quasi cumulus accessit, quod in hisce muneribus Zonam torridā, lineamq; ipsam æquinoctialem, haud ita multo pòst æquinoctiū transijt. Quo fermè tempore in illo maris tractu, vel ex imminentis ardore solis, vel ex tranquilli æquoris repercussu, tam intolerandus existit æstus, vt nulla prorsus afflante aura, valentissimi quoque robu-

*Laboris
patientia.
Zona tor-
rida incō-
moda.*

stili.

stiffissimi que viri æstuantes, ac sudore fluentes, miserè langueant: utique cum in illis nauium angustijs conferti vectores vix liberum spiritum ducant, & per idem tempus nullum ferè capere liceat ex potione aut cibo solatium. Liquores quippe omnes & cibaria feruidi solis vapore corrupta, maxima ex parte (quoad lineam illam transgressæ sint naues) suos usus amittunt. Sæpè autem cessantibus ventis, multorum dierum atq; adeò hebdomadarum malacia existit tanta, vt ingentium vectorum tædio naues mouere se loco nequeant. Itaque intolerabilis solis feruor per totam ferè torridam Zonam pertinens, vt febres grauiiores, ita crebriora funera inferre prætereuntibus solet. Eo igitur ipso tempore ingruentibus morbis, in tanta nauticorum vectorumque strage, sanis & otiosis ægrè vitam trahentibus, Franciscus, oblitus sui, tantam incommodorum molem pari virtute sustinuit; quantum ad ægrotorum molestiam accederet, tantum ad suam diligentiam addendum ratus. Et quamquam ipse quoque totus sudore manans, incredibili æstu oblanguescebat; tantus tamen animi vigor, tanta sancti Spiritus (qui est in æstu temperies) vis fuit; vt laborantibus, moribundis, ipsisq; mortuis haud segnius.

quàm antea nauaret operam. Ingenti hæc æquinoctialis plagæ molestia perfunctos, iamq; circiter duo leucarum millia emensos, maior incessit metus; quia grauissimo periculo defungendum erat. Nihil enim leuiorem pestem clademque Bonæ spei promontoriū fœdissimis tempestatibus naufragiisq; infame minitabatur. Quod promontoriū ex eo nomen accepit, quòd eius minis & periculis vitatis, tum demum spem concipias secundæ nauigationis. Quippe eò loci Africa cuneata infinitè excurrit in Australem Oceanum, versus glaciale plagam: ibiq; duo maria longè maxima ex ambobus Africæ lateribus continenter procurrètia, aduersisq; agitata ventis, perpetuò inter se acerrimeq; conflagunt. Id verò potissimum vsu venit Iunio & Iulio mensibus, quo tempore illis locis, prorsus Europæ contrarijs, hyems est summa; quibus fermè ipsis mensibus id promontoriū transcendendum est Indiam è Lusitania petentibus. Etsi autem naues, quòd vesanos illius promontorij furores atq; impetus quàm maximè declinent, in altum prouectæ, longissimè recedere solent à terra; tamen periculum magis fugiunt quàm incommodum. Dum enim cursum longo itinere circumflectunt, quo magis discedunt

*Bona spei
promon-
torium.*

dunt à Promontorio, hoc magis ad glaciam Zonam accedunt. ita neque procellas satis euitant, & in toleranda incurunt frigora. Quocirca vt naufragii periculum absit, insolitam certè nauium iactationem effusa vectorum consequitur nausea. Hæc igitur nausæ molestia, vt ægris morbum, ita Francisco laborem auerit oportet: præsertim cùm algens, nausæans, (quod tempus ac res ipsa ferebat) & sibimet displicens, sua illa charitatis munia exsequeretur. Sed vicit diuina vis imbecillitatem naturæ, & animi constantia perturbationem compressit stomachi. Ita cùm sibi ipsi deesset, nullo, ne difficillimo quidem, tempore defuit ægrotis. Nec solum in præsentia vectores Indicæ navigationis comites omni ope atque opera iuuit; sed etiam fociis eodem deinceps profecturis, itineris Indici ac vitæ regulam in posterum reliquit, quam illi hodie Francisco auctore enixè tenentes, nauibus, quibus vehuntur, non minori solatio sunt, quàm adiumento. Sola igitur Prætor cæteri que Lusitani, Bonæ Spei promontorium circumuecti, eiusq; minis longissimo circuitu aliquando tandem superatis, lætitiâ ex timore gestientes, Deoque & inter se, vt solet fieri, gratulantes, præter alterum Africæ latus,

quod inter meridiem & orientem solem spectare diximus, nauigare cœperunt. Inde D C. ferè leucas à promontorio pro- uecti, cùm quinq; iam totos menses ca- teri in perpetua nauigatione, Franciscus in assiduo labore absumsissent; Mozam- bicum, plurimis maximisque defuncti periculis, in Augusti mensis exitu perue- nerunt, nauigatione tuta magis quàm opportuna. Nam iter in Indiam semestre ferme esse solet: nauesque è Lusitania mense Martio profectæ, Goam tenent fe- rè inito Septembri. Quòd si incommo- da tempestas, aduersusq; ventus, aut ma- lacia cursum earum moretur (quod tum accidit) Mozambici hyemare coguntur.

CAPVT XV.

*In Mozambici valetudinario ager ipse
ægros subleuat.*

*Mozam-
bicus insu-
la.*

MOZAMBICVS (Præfatus olim diceba- tur) Insula est modica, in Africæ o- ra vergente ad ortum Solis, non tam cali temperie (subiecta est enim Zonæ torri- dæ) quàm portu commoda & opportu- na. In ea oppida sunt omnino duo, Lusitanorum vnum, Saracenorum alterum amicorum. Distat ab Lusitania non qui- dem